

The Effects of Enterprise Risk Management (ERM) and Audit Committee Characteristics on the Firms' Reputation

Seyed Rasoul Hosaini¹, HamidReza Ganji², Ghorban Eskandari³, Hamed SoltanPour⁴

Received : 2020/04/13

Approved: 2020/08/09

Research Paper

Abstract:

Enterprise risk management (ERM) represents a radical Paradigm shift from the traditional risk management systems to a holistic risk management. According to the theoretical framework, ERM may have effects on efficiency of audit committees and reputation of firms. The main purpose of this study is to investigate the relation among ERM, characteristics of audit committees and reputation of firms, as well as to determine an interactive role among them. The sample consists of 139 firms listed in the Tehran Stock Exchange (TSE) during 2013-2019, selected based on the systematic elimination method. The results show that ERM has a positive effect on reputation of firms. In Addition, the characteristics of audit committees including independence, level of education, diversity in the level of education and the number of meetings of audit committees have a positive significant effect on ERM. Finally, results indicate that ERM has a moderating effect on the relation between the aforementioned characteristics of audit committees and the reputation of firms. The results of the research are consistent with the theoretical framework and previous literature.

Keywords: Enterprise risk management, Characteristics of audit committees, corporate reputation.

JEL classification: M41, M42, G32, L14.

DOI: 10.22051/jera.2021.34510.2782

¹ Assistant Professor of Accounting, Faculty of Humanities, University of Zanjan, Zanjan, Iran (rasoulhosayni@yahoo.com)

² Assistant Professor of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, AlZahra University, Tehran, Iran, Corresponding Author, (h.ganji@alzahra.ac.ir)

³ Phd of Accounting, Faculty of Management, University of Tehran, Tehran, Iran (ghorbaneskandari@gmail.com)

⁴ MSc student of Accounting, Basir Institute of Higher Education, Qazvin, Iran. (soltanpour_hamed@yahoo.com)

<https://jera.alzahra.ac.ir>

بررسی تأثیر مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته

حسابرسی بر شهرت شرکت‌ها

سیدرسول حسینی*، حمیدرضا گنجی**، قربان اسکندری***، حامد

سلطان‌پور****

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۱/۲۵

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۵/۱۹

مقاله پژوهشی

چکیده

مدیریت ریسک کسب و کار نشان‌دهنده یک تغییر رادیکال از روش‌های سنتی مدیریت ریسک به مدیریت ریسک کل‌نگر است. طبق مبانی نظری مدیریت ریسک کسب و کار می‌تواند بر کارایی کمیته حسابرسی و شهرت شرکت تأثیرگذار باشد. هدف این پژوهش بررسی رابطه بین مدیریت ریسک سازمانی، ویژگی‌های کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها و تعیین نقش بین آنها می‌باشد. قلمرو مکانی این پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و نمونه پژوهش شامل ۱۳۹ شرکت در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ بوده است. نتایج پژوهش نشان داد که مدیریت ریسک سازمانی بر شهرت شرکت‌ها تأثیر مثبت دارد. همچنین، ویژگی‌های کمیته حسابرسی شامل استقلال، سطح تحصیلات، تنوع بیشتر در سطح تحصیلات و تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت دارند. در نهایت، نتایج نشان داد که مدیریت ریسک سازمانی نقش واسطه‌ای بر رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی (استقلال، سطح تحصیلات، تنوع بیشتر در سطح تحصیلات و تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی) با شهرت شرکت‌ها دارند. نتایج به دست آمده در این پژوهش با مستندات اشاره شده در چارچوب نظری تحقیق و ادبیات مالی مطابقت دارد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت ریسک سازمانی، ویژگی‌های کمیته حسابرسی، شهرت شرکت‌ها.

طبقه بندی موضوعی: M41, M42, G32, L14.

10.22051/jera.2021.34510.2782:DOI

*استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران، (rasoulhosayni@znu.ac.ir).

**استادیار گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران، (نویسنده مسئول).

(h.ganji@alzahra.ac.ir).

***دکتری حسابداری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران، (ghorbaneskandari@gmail.com).

****دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، موسسه آموزش عالی بصیر، قزوین، ایران. (soltanpour_hamed@yahoo.com).

<https://jera.alzahra.ac.ir>

مقدمه

پیچیدگی روزافزون محیط‌های تجاری، تغییر و تشدید رقابت بین شرکت‌ها، تفکیک مالکیت از کنترل، افزایش مهارت و منفعت‌طلبی مدیران و... از جمله عواملی هستند که سبب ایجاد شکاف اطلاعاتی در بازار و همچنین عدم اطمینان در محیط‌های تجاری شده‌اند. در چنین شرایطی مفهوم ریسک با فعالیت‌های شرکت‌ها پیوند خورده است، وقتی ریسک، شرکت‌ها را به سمت بحران سوق می‌دهد، ممکن است برخی از ذینفعان ناراضی شوند و شهرت تجاری آن‌ها از بین برود (کومبز، ۲۰۰۷؛ اسلس و همکاران، ۲۰۰۷). به همین جهت، ارزیابی ریسک در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران از جایگاه بااهمیتی برخوردار است. جایگاهی که باعث شده است تا بررسی عوامل تعدیل‌کننده ریسک از مباحث جذاب ادبیات مالی و حسابداری به شمار رود. براین اساس، مفاهیمی مانند مدیریت ریسک، راهبری ریسک و کمیته ریسک در پوشش ساختارهایی از جمله راهبری شرکتی به راهبردهایی جهت تعدیل ریسک شرکت‌ها تبدیل شده‌اند؛ به گونه‌ای که محققان از راهبری شرکتی به عنوان ساختاری نام‌برده‌اند که مانع از انجام پروژه‌های با خالص ارزش فعلی منفی یا از دست دادن پروژه‌های با خالص ارزش فعلی مثبت، کاهش منفعت‌طلبی مدیران، ایجاد شفافیت و اعتباردهی بیشتر صورت‌های مالی می‌شود که ممکن است منجر به کنترل ریسک واحدهای تجاری گردد. بنابراین، چنین ساختاری برای کاهش عدم اطمینان و همچنین افزایش اتکای اطلاعات به بازار ایجاد شده است تا درک سرمایه‌گذاران از ریسک را افزایش دهد. یکی از ابزارهای راهبری شرکتی که فعالیت‌های مربوط به فرآیند ریسک شامل شناسایی، ارزیابی، مدیریت و کنترل در آن نهادینه شده است، کمیته حسابرسی است (ان‌جی و همکاران، ۲۰۱۲)، به طوری که در بند ۱ ماده ۲ منشور کمیته حسابرسی مصوب ۱۳۹۱ سازمان بورس و اوراق بهادار، مدیریت ریسک به عنوان یکی از اهداف تشکیل این کمیته بیان شده است. همچنین بر اساس بند ۳ ماده ۶ این منشور نیز عنوان شده است که کسب اطمینان معقول از اثربخشی فرآیند مدیریت ریسک یکی از مسئولیت‌های کمیته حسابرسی است. بنابراین، می‌توان کمیته حسابرسی را عنصر مهمی در ادبیات راهبری شرکتی برشمرد که بر اساس الزامات و رهنمودها، دامنه مسئولیت‌های آن نسبت به سایر سازوکارها با توجه به عدم اطمینان محیط تجاری در حال گسترش است (کیان و فقیه، ۱۳۹۷). محققان عوامل تعیین‌کننده مختلفی از شهرت شرکت‌ها، مانند عملکرد مالی، ریسک،

تنوع، ساختار مالکیت، فعالیت‌های بشردوستانه شرکت و ویژگی‌های هیئت‌مدیره (اندازه، درصد مدیران مستقل و زن) را تجزیه و تحلیل نموده‌اند، ولی آن‌ها مواردی را برای مدیریت شهرت شرکت‌ها پیشنهاد نکرده‌اند. با این حال، بسیاری از موسسه‌های حسابرسی بزرگ نظیر دلویت و ارنست و یانگ، برای مدیریت شهرت شرکت‌ها از مدیریت ریسک سازمانی استفاده نموده و برخی از دانشگاہیان لزوم اعتبار سنجی این پیشنهاد را بیان کرده‌اند (گاتزرت، ۲۰۱۵؛ گاتزرت و اشمیت، ۲۰۱۶). از طرفی کمیته حسابرسی ممکن است از طریق نقش خود در مدیریت ریسک، بر شهرت شرکت تأثیر بگذارد. با این حال، هیچ‌گونه شواهد تجربی در مورد رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و مدیریت ریسک سازمانی مشاهده نشده است. در نتیجه، تأثیر ویژگی‌های مختلف کمیته حسابرسی (نظیر استقلال و دانش و تلاش اعضای مستقل) بر شهرت شرکت از طریق نقش آن در مدیریت ریسک تاکنون بررسی و مورد تجزیه و تحلیل قرار نگرفته است (پرز و همکاران، ۲۰۱۹).

حیات و سودآوری سازمان‌ها در شرایط پرتلاطم امروزی بستگی به توانمندی شرکت‌ها در رویارویی با تغییرات سریع محیطی و بهره‌برداری از فرصت‌های خلق شده دارد. تحقق این مهم جز در سایه به‌کارگیری مدیریت ریسک سازمانی که یک نگاه کل‌نگر به مدیریت تهدیدها و فرصت‌ها در عرصه سازمان دارد، ممکن نخواهد بود. با این تفاسیر سؤال اصلی پژوهش این می‌باشد که رابطه بین مدیریت ریسک سازمانی، ویژگی‌های کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها چگونه است؟ واکنش به ریسک و مدیریت ریسک سازمانی جنبه مهمی است که در سال‌های اخیر مورد توجه زیادی قرار گرفته است ولی بررسی‌های زیادی این مهم تاکنون انجام نگردیده است. پس از آنجا که کمیته حسابرسی وظایفی در خصوص نظارت بر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی دارد (ترلی و زمان، ۲۰۰۴). بنابراین در این مطالعه ابتدا مباحثی پیرامون رابطه بین مدیریت ریسک سازمانی و شهرت شرکت‌ها و آزمون این رابطه مطرح می‌شود، سپس ویژگی‌های کمیته حسابرسی که بر کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی اثر می‌گذارد بررسی می‌گردد، تا نهایتاً نقش کیفیت سیستم مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین ویژگی کمیته حسابرسی و شهرت شرکت تحلیل شود.

مبانی نظری

طی چند دهه گذشته، اهمیت شهرت شرکت‌ها هم برای مدیران و هم دانش‌گامان افزایش یافته است. شهرت شرکت مبتنی بر انتظارات در مورد توانایی شرکت برای تحقق منافع ذینفعان خود است. بسیاری از مدیران شهرت شرکت را یکی از مهم‌ترین دارایی‌های نامشهود یک شرکت می‌دانند و شواهد تجربی نشان داده‌اند که یک شهرت خوب همکاری ذینفعان با شرکت‌ها را تسهیل می‌کند. بنابراین، شهرت خوب شرکت‌ها منبعی برای مزیت‌های رقابتی پایدار در نظر گرفته می‌شود. از طرف دیگر، مدیریت ریسک کسب و کار فرآیندی است که ریسک‌های خاص شرکت‌ها (مثل ریسک ارزی، ریسک نرخ بهره، ریسک اعتباری، ریسک قانونی و غیره) را در یک چارچوب هماهنگ و استراتژیک شناسایی، ارزیابی و مدیریت می‌کند. بدین ترتیب، مدیریت ریسک کسب و کار بیانگر تغییر الگویی بنیادی از روش سنتی مدیریت ریسک به صورت جداگانه به مدیریت ریسک به‌طور کلی است (ایکلس و همکاران، ۲۰۱۴).

همچنین مدیریت ریسک سازمانی توسط کمیته حسابرسی شرکت نظارت و هدایت می‌شود. در واقع یکی از ملاحظات و مکانیزم‌های راهبری شرکتی در زمینه مدیریت و کنترل و نظارت بر امور شرکت‌های سهامی عام، کمیته حسابرسی است (ناصریان و موسوی شیری، ۱۳۹۸).

محققان استدلال می‌کنند که شهرت شرکت، نماینده جمعی از اقدامات گذشته یک شرکت و چشم‌انداز آینده است که توصیف می‌کند چگونه تأمین‌کنندگان منابع اصلی اقدامات شرکت را تفسیر و توانایی آن را در ارائه نتایج باارزش ارزیابی می‌کنند (فومبرون، ۲۰۰۲). همچنین، وارتیک (۱۹۹۲) شهرت را به‌عنوان جمع ادراک تک‌تک ذینفعان از چگونگی پاسخ دادن‌های سازمان به شکل مناسب و برآورده ساختن‌های خواسته‌ها و انتظارات بسیاری از ذینفعان سازمان تعریف می‌کند. بنابراین، شهرت شرکت‌ها مبتنی بر انتظارات ذینفعان مختلف در مورد ظرفیت تحقق منافع آن‌ها است (دونلینگ، ۲۰۰۶). بنابراین نگاه‌ها مدیریت ریسک سازمانی را به گونه‌ای مطابق با استانداردهای صنعت، استراتژی‌ها و ارتباطات بین‌المللی طراحی می‌کنند که شرکت را وادار می‌نماید، همان‌طور که از آن انتظار می‌رود، رفتار کند (بوندی و همکاران، ۲۰۱۷). در حقیقت، یک سیستم مدیریت ریسک سازمانی اثربخش باعث تعدیل رفتارها و انتظارات ذینفعان می‌شود و اهمیت آن در مدیریت شهرت شرکت‌ها برجسته است

(گاتزرت و اشمیت، ۲۰۱۶). با این که، پژوهش‌های مربوط در این حوزه اندک است؛ اما نشان داده‌اند که ریسک‌های پایین تر به نفع شهرت شرکت‌ها است (برمر و همکاران، ۲۰۰۹؛ برمر و پاولین، ۲۰۰۶؛ فومبرون و شنلی، ۱۹۹۰).

طبق نظریه نمایندگی، شرکت شبکه روابط قراردادی بین ذینفعان مختلف با علایق مختلف است. از این نظر، نظریه نمایندگی نشان می‌دهد که سازوکارهای حاکمیتی از توزیع ارزش متعادل بین سهامداران حمایت می‌کنند و منافع ذینفعان مختلف را به سمت همکاری سوق می‌دهند (جنسن، ۲۰۰۱). استقلال مدیران از چندین طریق اثربخشی کمیته حسابرسی را افزایش می‌دهد. به عنوان مثال، حضور مدیران مستقل، کیفیت افشای مالی را بهبود می‌بخشد و رفتار فرصت طلبانه را در بین مدیران کاهش می‌دهد. علاوه بر این، روند حسابرسی و اثربخشی کنترل داخلی را بهبود می‌بخشد. علاوه بر استقلال، دستورالعمل‌های حاکمیت شرکتی اهمیت دانش و مهارت مدیران در کمیسیون‌ها و کمیته‌های تخصصی را برجسته می‌کند. برای نظارت مؤثر بر مدیران، اعضای کمیته باید مهارت، تجربه، تخصص و دانش خاصی داشته باشند و سطح دانشگاهی و نوع سوابق تحصیلی آن‌ها منابع مهمی از دانش و مهارت‌هایی هستند که بر تصمیمات آن‌ها تأثیر می‌گذارند. از طرف دیگر، سطح تحصیلات عالی با قابلیت پردازش بالای اطلاعات و امکان تمایز بین متغیرها و محرک‌ها همراه است. از آنجا که اعضای کمیته حسابرسی باید خطرات پیش روی شرکت‌ها را بشناسند، وقتی اعضای کمیته حسابرسی؛ از دانش و مهارت‌های متنوعی برخوردار هستند، مدیریت ریسک سازمانی بهتر هدایت و کنترل می‌شود (برانسون، ۲۰۱۰). بنابراین، کمیته‌ای با مدیران مستقل که تنوع سطح تحصیلات بالایی دارند، بهتر برای مواجهه با ریسک‌ها آماده هستند. سعی، تلاش و کوشش، یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در اثربخشی کمیته حسابرسی است و به تمایل اعضا برای همکاری در کنار هم به منظور عملکرد صحیح سازمان اشاره دارد. در واقع، برای دستیابی به کیفیت بالای مدیریت ریسک سازمانی، کمیته حسابرسی باید زمان و توجه کافی را برای نظارت داشته باشد. دستورالعمل‌های حاکمیت شرکتی اروپا نیز اهمیت جلسات مکرر هیئت مدیره و کمیته حسابرسی را تشخیص می‌دهد. در حقیقت، رایج‌ترین سنج‌های که محققان برای اندازه‌گیری سعی، تلاش و کوشش کمیته حسابرسی مورد استفاده قرار می‌دهند، تعداد جلسات کمیته حسابرسی است (برانسون، ۲۰۱۰).

پیشینه تجربی پژوهش

ژائو و همکاران (۲۰۲۰) رابطه بین عملکرد مالی، شهرت و ارزش شرکت را در بورس سهام اندونزی با استفاده از روش تحلیل مسیر بررسی نمودند. نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد که (۱) عملکرد مالی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر اعتبار شرکت دارد، (۲) عملکرد مالی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر ارزش شرکت دارد، (۳) اعتبار شهرت تأثیر مثبت و معنی‌داری بر ارزش شرکت دارد، (۴) شهرت واسطه تأثیر عملکرد مالی بر ارزش شرکت است. نتیجه نهایی این تحقیق علامت مثبت عملکرد مالی در بهبود شهرت شرکت بود که برافزایش باور سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه تأثیر معنی‌داری دارد. فیستر و همکاران (۲۰۲۰)، در مطالعه خود رابطه بین شهرت شرکت و هزینه سرمایه را بررسی کردند. نتایج نشان داد که سطح بالاتری از شهرت با هزینه پایین‌تر ارزش سهام مرتبط است. همچنین خسارات ناشی از شهرت منجر به افزایش قابل توجهی در هزینه سرمایه طی ۶ ماه می‌شود. دیا و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی به بررسی تأثیر کمیته حسابرسی مستقل، کمیته مدیریت ریسک و هزینه‌های حسابرسی پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که مشارکت عضو مستقل کمیته به‌عنوان عضو کمیته حسابرسی رابطه بین کمیته مدیریت ریسک و هزینه حسابرسی را تقویت می‌نماید. طبق نظریه تقاضای حسابرسی، نتایج پژوهش نشان داد که وجود یک کمیته مدیریت ریسک مستقل و یک عضو هیأت مدیره مستقل‌تر که در کمیته حسابرسی حضور دارد، منجر به پوشش حسابرسی بالاتری خواهد گردید. در نهایت، این امر منجر به افزایش حق‌الزحمه حسابرسی می‌گردد. کاشیف شاد و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی به بررسی تأثیر تعدیل شیوه‌های گزارش پایداری در رابطه بین مدیریت ریسک سازمانی و عملکرد تجاری در شرکت‌های نفت و گاز مالزی پرداختند. نتایج نشان داد که عملکرد ارزش‌افزوده اقتصادی از طریق بهبود نسبت قیمت به سود هر سهم و کاهش هزینه سرمایه از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در بین واحدهای تجاری، شرکت‌های بیمه، وام‌دهندگان و سهامداران شرکت حاصل می‌شود. پرز و همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی با عنوان چگونه می‌توان شهرت شرکت را مدیریت کرد؟ تأثیر مدیریت ریسک سازمانی و کمیته‌های حسابرسی بر شهرت شرکت‌ها را بررسی نمودند. نتایج برای نمونه‌ای از شرکت‌های پذیرفته‌شده اسپانیایی نشان می‌دهد که مدیریت ریسک سازمانی ابزاری مفید برای مدیریت شهرت شرکت‌ها است و همچنین نشان می‌دهد که استقلال کمیته حسابرسی باعث

بهبود شهرت شرکت‌ها از طریق مدیریت ریسک سازمانی می‌شود. سرانجام، یافته‌ها رابطه مثبت بین میانگین سطح تحصیلات مدیران مستقل کمیته حسابرسی و کیفیت مدیریت ریسک سازمانی را نشان می‌دهند. تای و همکاران (۲۰۱۸)، در پژوهشی به بررسی نقش هیئت مدیره و کمیته حسابرسی در مدیریت ریسک شرکت‌ها پرداختند. نتایج نشان داد که هیئت مدیران به‌ویژه کمیته حسابرسی نقش مهمی در تصمیمات مقابله با ریسک شرکت‌ها شامل لزوم پوشش ریسک و میزان آن ایفا می‌کنند. بولای و الاجمی (۲۰۱۸)، در پژوهشی به تحلیل این موضوع پرداختند که تا چه اندازه‌ای گزارشگری پایداری توسط بانک‌ها تحت تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی قرار می‌گیرد. نتایج این پژوهش نشان داد که بین تخصص مالی و گزارشگری پایداری رابطه‌ای منفی وجود دارد.

قادری و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیق خود ابتدا مدل ریسک شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران را برآورد و سپس اثربخشی آن بر عملکرد حسابداری اقتصادی شرکت موردبررسی قراردادند. نتایج پژوهش آن‌ها حاکی از آن است که مدیریت ریسک شرکت بر معیارهای نرخ بازده دارایی‌ها، نرخ بازده حقوق صاحبان سهام، ارزش افزوده بازار و ارزش افزوده نقدی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. محمدی و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیق به این نتیجه رسیدند که افزایش تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی موجب تضعیف شدت رابطه مستقیم میان ریسک‌های محیطی شرکت (شامل ریسک مالی، ریسک عملیاتی و ریسک تجاری) و حق‌الزحمه حسابرسی نخواهد شد. نتایج پژوهش رضامند و جعفری (۱۳۹۸)، نشان داد که شهرت شرکت بر ارزش بازار شرکت تأثیر مثبت و معنی‌دار با هر دو روش رگرسیون و شبکه عصبی دارد. همچنین خطای برآورد مدل با استفاده از شبکه عصبی نسبت به مدل رگرسیون خطی کمتر می‌باشد. کیان و فقیه (۱۳۹۷)، در پژوهش خود به بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر ریسک شرکت پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که تخصص حسابداری و استقلال کمیته حسابرسی بر نوسان‌پذیری بازده سهام به‌عنوان معیار ریسک تأثیر مثبت دارند. نتایج تحقیق پار سافر و ترابی (۱۳۹۷)، نشان داد که اثر متغیر مستقل تعداد اعضای کمیته حسابرسی به‌عنوان شاخص کنترل شرکتی بر متغیر وابسته موسسه حسابرسی متخصص صنعت، نیز مثبت و معنی‌دار است. نتایج تحقیق همچنین نشان داد که اثر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته شهرت مدیران، مثبت و معنی‌دار است. درواقع، نتایج این

تحقیق نشان می‌دهد که بهبود کنترل‌های داخلی باعث افزایش تخصص حسابرسی و میزان شهرت در مدیران می‌شود. حضرتی و همکاران (۱۳۹۷) تأثیر مسئولیت اجتماعی بر شهرت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که مسئولیت اجتماعی بر شهرت شرکت تأثیر مثبت و معنی دار دارد. به عبارت دیگر، با افزایش افشای اطلاعات مربوط به مسئولیت اجتماعی، میزان شهرت شرکت‌های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران افزایش می‌یابد. طهماسبی و همکاران (۱۳۹۷) در این پژوهش خود ارتباط متقابل بین شهرت شرکتی و عملکرد مالی را بررسی نمودند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که بین شهرت شرکتی و عملکرد مالی رابطه متقابل و مثبتی وجود دارد و این یافته‌ها می‌تواند برای سرمایه‌گذاران، مدیران واحدهای تجاری و سایر استفاده‌کنندگان از جهت تبیین چگونگی ارتباط بین شهرت شرکتی و میزان عملکرد مالی مفید باشد. تحقیق مهربان پور و همکاران (۱۳۹۶)، نشان داد که با افزایش مدیریت ریسک (عدم اطمینان محیطی)، ارزش شرکت‌ها افزایش پیدا خواهد کرد.

شهرت شرکت یک هدف مهم مدیریتی است و توانایی ایجاد مزیت رقابتی پایدار را دارد و بسیاری از مطالعات از جمله نمونه‌های فوق تأثیر آن را بر شرکت مطالعه کرده‌اند. شهرت شرکتی می‌تواند با افزایش موقعیت اجتماعی شرکت، منجر به تأثیر گذاری بر ترجیحات ذینفعان مختلف شده و بدین ترتیب عملکرد شرکت را تحت تأثیر قرار دهد؛ از سوی دیگر نیز می‌تواند منجر به ایجاد تصویر مثبت و ایده‌ال در ذهن ذی‌نفعان شده و در نتیجه شهرت را تحت تأثیر قرار دهد. بر این اساس تبیین ارتباط بین شهرت و عملکرد شرکتی می‌تواند قابل توجه باشد.

فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مطالب بیان شده و هدف این پژوهش که بررسی رابطه و نقش بین مدیریت ریسک سازمانی و ویژگی‌های کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها می‌باشد، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر تدوین شده است:

فرضیه اول: بین مدیریت ریسک سازمانی و شهرت شرکت‌ها رابطه مثبت وجود دارد.

فرضیه دوم: بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و مدیریت ریسک سازمانی رابطه مثبت وجود دارد.

فرضیه ۱-۲: استقلال اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۲-۲: سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۲-۳: تنوع بیشتر در سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه ۲-۴: تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت دارد.

فرضیه سوم: مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها اثر دارد.

فرضیه ۱-۳: مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین استقلال اعضای کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها اثر دارد.

فرضیه ۲-۳: مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها اثر دارد.

فرضیه ۳-۳: مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین تنوع سطح تحصیلات کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها اثر دارد.

فرضیه ۳-۴: مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها اثر دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از جنبه هدف، از نوع پژوهش‌های کاربردی به شمار می‌رود، زیرا، نتایج حاصل از آن می‌تواند در تصمیمات استفاده‌کنندگان درون‌سازمانی و برون‌سازمانی مورد استفاده قرار گیرد. از سوی دیگر، روش انجام پژوهش از بُعد نحوه استنباط در خصوص

فرضیه‌های پژوهش، توصیفی - همبستگی می‌باشد. علاوه بر این، این پژوهش از لحاظ بعد زمانی، جزو تحقیقات گذشته‌نگر تلقی می‌شود و از آنجا که با آزمون داده‌های موجود، نتیجه خاصی ارائه خواهد شد، در گروه تحقیقات اثباتی نیز قرار می‌گیرد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش از کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۸ (دوره ۷ ساله) تشکیل شده است. در این پژوهش، جهت تعیین نمونه آماری، معیارهای زیر استفاده شده است:

- (۱) قبل از سال ۱۳۹۲ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.
 - (۲) اطلاعات موردنیاز آن در دسترس باشد.
 - (۳) به منظور افزایش قابلیت مقایسه، سال مالی آن منتهی به پایان اسفندماه باشد.
 - (۴) در طی دوره تحقیق تغییر فعالیت یا سال مالی نداده باشد.
 - (۵) وقفه معاملاتی بیش از سه ماه نداشته باشد.
 - (۶) جزء بانک‌ها، شرکت‌های بیمه‌ای و شرکت‌های واسطه سرمایه‌گذاری مالی نباشد.
- با در نظر گرفتن شرایط فوق تعداد ۱۳۹ شرکت مطابق نگاره (۱) به عنوان نمونه پژوهش انتخاب و در طول ۷ سال به بررسی اطلاعات آن‌ها اقدام گردید.

نگاره (۱): انتخاب نمونه آماری با اعمال محدودیت‌ها و شرایط جامعه

۵۱۲	تعداد کل شرکت‌ها در بورس اوراق بهادار تهران تا پایان سال ۱۳۹۸
(۱۴)	تعداد شرکت‌هایی که در سال‌های ۱۳۹۲ الی ۱۳۹۸ در بورس اوراق بهادار حضور نداشته‌اند
(۱۴۲)	تعداد شرکت‌هایی که اطلاعات موردنیاز آن‌ها در دسترس نبوده است
(۵۶)	تعداد شرکت‌هایی که سال مالی آن‌ها منتهی به پایان اسفند نبوده است
(۲۴)	تعداد شرکت‌هایی که در دوره مورد مطالعه تغییر سال مالی داده‌اند
(۱۰۰)	تعداد شرکت‌هایی که سهام آن‌ها وقفه معاملاتی بیش از سه ماه داشته است
(۳۷)	تعداد بانک‌ها، شرکت‌های بیمه‌ای و شرکت‌های واسطه سرمایه‌گذاری مالی
۱۳۹	تعداد شرکت‌هایی که داده‌های آن‌ها جمع‌آوری شده است (نمونه نهایی)

مدل‌های پژوهش و شیوه اندازه‌گیری متغیرها

جهت اظهارنظر در خصوص فرضیه اول پژوهش (تأثیر مدیریت ریسک سازمانی بر شهرت شرکت‌ها) مبتنی بر پژوهش پرز-کورنچو و همکاران (۲۰۱۹)، مدل (۱) برآورد می‌گردد:

$$\begin{aligned} \text{Corporate_Reputation}_{it} = & \alpha + \beta_1 (\text{Corporate_Reputation}_{it-1}) + \\ & \beta_2 (\text{ERM_System_Quality}_{it}) + \beta_3 (\text{company_size}_{it}) + \beta_4 (\text{leverage}_{it}) + \\ & \beta_5 (\text{ROA}_{it}) + \beta_6 (\text{age}_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad \text{مدل (۱)}$$

جهت اظهارنظر درباره فرضیه دوم پژوهش (تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی) مبتنی بر پژوهش پرز-کورنچو و همکاران (۲۰۱۹) مدل (۲) برآورد می‌گردد:

$$\begin{aligned} \text{ERM_System_Quality}_{it} = & \alpha + \beta_1 (\text{audit_committe_independence}_{it}) + \\ & \beta_2 (\text{level_of_education}_{it}) + \beta_3 (\text{diversity_audit_committe}_{it}) + \\ & \beta_4 (\text{audit_committe_meetings}_{it}) + \beta_5 (\text{company_size}_{it}) + \beta_6 (\text{leverage}_{it}) + \\ & \beta_7 (\text{ROA}_{it}) + \beta_8 (\text{age}_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad \text{مدل (۲)}$$

بر اساس پژوهش پرز-کورنچو و همکاران (۲۰۱۹) جهت اظهارنظر در خصوص فرضیه سوم پژوهش (تأثیر مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه ویژگی‌های کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها) مدل (۳) برآورد می‌گردد:

$$\begin{aligned} \text{Corporate_Reputation}_{it} = & \alpha + \beta_1 (\text{Corporate_Reputation}_{it-1}) + \\ & \beta_2 (\text{ERM_System_Quality}_{it}) + \beta_3 (\text{audit_committe_independence}_{it}) + \\ & \beta_4 (\text{ERM_system_quality}_{it} * \text{audit_committe_independence}_{it}) + \\ & \beta_5 (\text{level_of_education}_{it}) + \beta_6 (\text{ERM_system_quality}_{it} * \\ & \text{level_of_education}_{it}) + \beta_7 (\text{diversity_audit_committe}_{it}) + \\ & \beta_8 (\text{ERM_system_quality}_{it} * \text{diversity_audit_committe}_{it}) + \\ & \beta_9 (\text{audit_committe_meetings}_{it}) + \beta_{10} (\text{ERM_system_quality}_{it} * \\ & \text{audit_committe_meetings}_{it}) + \beta_{11} (\text{company_size}_{it}) + \beta_{12} (\text{leverage}_{it}) + \\ & \beta_{13} (\text{ROA}_{it}) + \beta_{14} (\text{age}_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad \text{مدل (۳)}$$

شیوه اندازه‌گیری متغیرها

متغیر وابسته

شهرت شرکت (Corporate Reputation): یکی از راه‌کارهای معقول در کشورهای مختلف برای اندازه‌گیری، شهرت شرکت، استفاده از فهرست‌های اعلام‌شده از سوی شرکت‌های برتر که سالانه توسط مجله‌های معتبر آن کشورها، نظیر فهرست اعلامی مجله فورچون در آمریکا، صورت می‌گیرد، است. متناسب با کشورهای دیگر، در ایران نیز، فهرست اعلام‌شده صد شرکت برتر سازمان مدیریت صنعتی IMI100، که به‌طور سالانه اعلام می‌شود، این نقش را ایفا می‌کند.

سازمان مدیریت صنعتی پس از گزینش و رتبه‌بندی شرکت‌ها بر اساس شاخص حجم فروش، اندازه و رشد شرکت، سودآوری، صادرات، نقدینگی، بدهی و شاخص بازار مقایسه و رتبه‌بندی می‌کند. بنابراین، برای اندازه‌گیری شهرت، به شرکت‌های بورسی مورد مطالعه که در فهرست IMI100 وجود دارد، ارزش عددی ۱ و به سایر شرکت‌ها که در آن فهرست نبوده‌اند، نمره صفر داده شده است.

متغیرهای مستقل

در این مطالعه ویژگی‌های کمیته حسابرسی مشتمل بر معیارهای زیر است:

استقلال اعضای کمیته حسابرسی (Audit Committee Independence): برابر است با نسبت اعضای مستقل (غیرموظف) کمیته حسابرسی به کل اعضا.

سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی (Level Of Education): در ابتدا سطح تحصیلات اعضای مستقل کمیته حسابرسی به صورت زیر کمی می‌شود:

۱= در صورتی که اعضای مستقل کمیته حسابرسی تحصیلات غیردانشگاهی داشته باشند.

۲= در صورتی که اعضای مستقل کمیته حسابرسی دارای مدرک کاردانی باشند.

۳= در صورتی که اعضای مستقل کمیته حسابرسی دارای مدرک کارشناسی باشند.

۴= در صورتی که اعضای مستقل کمیته حسابرسی دارای مدرک کارشناسی ارشد باشند.

۵= در صورتی که اعضای مستقل کمیته حسابرسی دارای مدرک دکتری باشند.

در نهایت، میانگین اعداد موجود برای اعضای مستقل کمیته حسابرسی نشان‌دهنده سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی می‌باشد.

تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی (Diversity Audit Committee): برابر است با انحراف معیار امتیاز سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی که به طریق بالا محاسبه شده است.

تعداد جلسات کمیته حسابرسی (Audit Committee Meetings): برابر است با تعداد جلسات برگزاری کمیته حسابرسی در طی سال.

متغیرهای کنترلی

اندازه شرکت (Size): برابر است با لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها. از آنجاکه شرکت‌های بزرگ در بازارها بیشتر در معرض دید هستند، انتظار می‌رود، بدین منظور که آیا آن‌ها توزیع ارزش بهتری بین ذینفعان دارند، به صورت عمیق‌تری به وسیله سازمان‌ها و افراد مختلف مورد بررسی قرار گیرند. بنابراین، آن‌ها گرایش دارند تا شهرت قوی از خود بسازند. از طرف دیگر انتظار می‌رود که شرکت‌های کوچک‌تر در بازارها کمتر کنترل شوند و از این رو در توزیع ارزش دقت کمتری داشته باشند و در نتیجه منجر به کاهش شهرت شرکت شوند.

اهرم (Leverage): برابر است با نسبت کل بدهی بر کل دارایی. در بسیاری از تحقیقات قبلی که بر روی شهرت شرکت بررسی شده است، اهرم بالا ممکن است بازده آتی و در نتیجه شهرت شرکت را تهدید کند (دلگادو و همکاران، ۲۰۱۳).

بازده دارایی (ROA): برابر است با نسبت سود خالص بر کل دارایی. زمانی که ارزش شرکت بالاتر باشد، شانس رضایت ذینفعان در آینده بیشتر است. بنابراین ذینفعان متعاقباً انتظاراتشان را بر اساس بازده بالاتری شکل می‌دهند پس بازده بالاتر باعث ایجاد شهرت شرکت می‌شود (فومبرون و شانلی، ۱۹۹۰).

عمر شرکت (Age): برابر است با تفاوت تاریخ تأسیس شرکت تا سال جاری. اگرچه یافته‌های مطالعات تجربی در خصوص تأثیر عمر شرکت بر روی شهرت شرکت متناقض

می‌باشد (رائو، ۱۹۹۴؛ شولتز و همکاران، ۲۰۰۱)، اما از آنجا که شهرت به مرور ایجاد می‌شود (فومبرون، ۲۰۰۲؛ شولتز و همکاران، ۲۰۰۱)، شرکت‌هایی که برای مدت‌های طولانی در بازار و تحت نظارت بوده‌اند، احتمال می‌رود که ذینفعان رفتارهای گذشته شرکت را در نظر بگیرند و انتظارات مربوط به رفتار آینده شرکت‌ها را ایجاد می‌کنند (ویزساگر، ۱۹۸۰).

متغیر مدیریت ریسک سازمانی

متغیر مدیریت ریسک سازمانی در این پژوهش نقش متغیر وابسته و واسطه‌ای را دارد. مدیریت ریسک سازمانی رویکردی سیستماتیک و یکپارچه از مدیریت کل ریسک‌هایی است که یک شرکت با آنها روبه‌رو است. در واقع، مدیریت ریسک سازمانی تلاش برای مدیریت تمام ریسک‌های شرکت است. مدیریت ریسک سازمانی را می‌توان فرآیندی از مدیریت ریسک شرکت در نظر گرفت که در آن هر دو نوع ریسک‌های مالی و غیرمالی مانند ریسک‌های عملیاتی و ریسک‌های راهبردی به صورت یکپارچه مدیریت می‌شوند. مدیریت ریسک سازمانی در فرضیه‌های دوم نقش متغیر وابسته و در فرضیه سوم نقش متغیر واسطه‌ای دارد. لذا، در این قسمت شیوه اندازه‌گیری آن ارائه می‌شود.

در این پژوهش، برای سنجش مدیریت ریسک سازمانی از چهار عامل بهره گرفته شده است. این عوامل برگرفته از پژوهش گوردون، لوب و تسینگ (۲۰۰۹) که توسط محققین دیگری نظیر صیادی و همکاران (۱۳۹۸) نیز استفاده شده است. گوردون، لوب و تسینگ (۲۰۰۹) شاخصی برای مدیریت ریسک سازمانی بر اساس چهار معیار استراتژی، بهره‌وری، گزارشگری و انطباق ارائه نمودند که این معیارها همگی مبتنی بر خروجی‌های مالی شرکت‌ها می‌باشند. هدف اساسی این رویکرد ترکیب دستیابی به چهار هدف فوق در یک معیار است و برای میزان دستیابی به هر هدف، از دو شاخص برای اندازه‌گیری استفاده شده است که مجموع حاصل از دو فرمول بیانگر هر یک از شاخص‌های نهایی می‌باشد.

$$ERM = \sum_{k=1}^2 \text{Strategy} + \sum_{k=1}^2 \text{Operation} + \sum_{k=1}^2 \text{Reporting} + \sum_{k=1}^2 \text{Compliance}$$

که در ادامه به تشریح عوامل مذکور می‌پردازیم:

استراتژی (Strategy): اشاره به راهکارهای اتخاذی توسط شرکت‌ها به منظور ماندن در شرایط رقابتی بازار دارد. فروش بیشتر شرکت i نسبت به میانگین فروش صنعت نشان از حفظ استراتژی رقابتی خواهد بود. جهت اندازه‌گیری استراتژی رقابت از دو رابطه (۱) و (۲) استفاده شده است:

$$\text{Strategy}_1 = \frac{\text{Sales}_{it} - M_{\text{Sales}}}{\Sigma_{\text{Sales}}} \quad \text{رابطه (۱)}$$

در رابطه فوق:

Sales_{it} : فروش شرکت i در سال t

M_{Sales} : میانگین فروش صنعت در سال t

Σ_{Sales} : انحراف معیار فروش شرکت‌ها در صنعت در سال t

$$\text{Strategy}_2 = \frac{\Delta\beta - \mu_{\Delta\beta}}{\sigma_{\Delta\beta}} \quad \text{رابطه (۲)}$$

در رابطه فوق:

$\Delta\beta$: بتای شرکت در سال t منهای بتای شرکت در سال $t - 1$

$\mu_{\Delta\beta}$: میانگین بتای صنعت در سال t

$\sigma_{\Delta\beta}$: انحراف معیار $\Delta\beta$ کل شرکت‌ها در صنعت در سال t

بهره‌وری (Operation): به‌عنوان ارتباط ورودی‌ها و خروجی‌های شرکت در فرآیند عملیات شرکت تعریف می‌شود. هراندازه خروجی‌های شرکت در سطح معینی از ورودی‌ها بیشتر باشد نشان از عملکرد بهتر شرکت خواهد بود. افزایش بهره‌وری شرکت‌ها منجر به کاهش ریسک و افزایش ارزش شرکت خواهد شد. به‌منظور اندازه‌گیری بهره‌وری از دو رابطه (۳) و (۴) استفاده شده است:

$$\text{Operation}_1 = \frac{\text{Sales}}{\text{Total Assets}} \quad \text{رابطه (۳)}$$

در رابطه فوق:

Sales: فروش کل که از سطر اول صورت سود و زیان استخراج می‌گردد.

Total Assets: کل دارایی‌ها که جمع دارایی‌های جاری و غیر جاری می‌باشد.

$$\text{Operation}_2 = \frac{\text{Sales}}{\text{Number of Employees}}$$

رابطه (۴)

در رابطه فوق:

Number of Employees: تعداد کارکنان که از یادداشت‌های همراه صورت‌های مالی

استخراج می‌گردد.

انطباق Compliance: جهت اندازه‌گیری متغیر انطباق از دو رابطه (۵) و (۶) استفاده شده

است:

$$\text{Compliance}_1 = \frac{\text{Auditor Fees}}{\text{Total Assets}}$$

رابطه (۵)

در رابطه فوق:

Auditor Fees: حق الزحمه حسابرسی که از بخش هزینه‌های عملیاتی صورت سود و زیان

استخراج می‌گردد.

$$\text{Compliance}_2 = \frac{\text{Net Gain (Loss)}}{\text{Total Assets}}$$

رابطه (۶)

در رابطه فوق:

Net Gain (Loss): سود (زیان) خالص که از سطر آخر صورت سود و زیان استخراج

می‌گردد.

گزارشگری (Reporting): هدف از گزارشگری مالی ارائه گزارش‌های قابل اطمینان است.

تحریف حقایق و تقلب مالی نشان از گزارشگری مالی ضعیف است. جهت اندازه‌گیری ضعف

در گزارشگری مالی از دو رابطه (۷) و (۸) استفاده شده است:

$$\text{Reporting}_1 = \frac{|\text{Normal Accrual}|}{|\text{Normal Accrual} + \text{Abnormal Accrual}|} \quad \text{رابطه (۷)}$$

اندازه‌گیری اقلام تعهدی غیرعادی طبق پژوهش هاتون و همکاران (۲۰۰۹) صورت گرفته است. برای این منظور، در ابتدا اقلام تعهدی با استفاده از رابطه زیر برآورد می‌شود:

$$\frac{\text{TACC}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} = A_0 \left(\frac{1}{\text{Assets}_{i,t-1}} \right) + A_1 \left(\frac{\Delta \text{REV}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} \right) + A_2 \left(\frac{\text{PPE}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} \right) + \varepsilon_t$$

که در رابطه فوق:

$\text{TACC}_{i,t}$: مجموع اقلام تعهدی شرکت i در سال t

$\text{Assets}_{i,t-1}$: کل دارایی‌های شرکت i در سال t

$\Delta \text{REV}_{i,t}$: تفاوت فروش سال جاری شرکت i نسبت به سال قبل

$\text{PPE}_{i,t}$: ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت i در سال t

در مرحله بعد، کل اقلام تعهدی عادی به کمک مدل زیر برآورد می‌گردد:

$$\frac{\widehat{\text{TACC}}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} = \widehat{A}_0 \left(\frac{1}{\text{Assets}_{i,t-1}} \right) + \widehat{A}_1 \left(\frac{\Delta \text{REV}_{i,t} - \Delta \text{REC}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} \right) + \widehat{A}_2 \left(\frac{\text{PPE}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} \right)$$

که در رابطه فوق:

$\widehat{\text{TACC}}_{i,t}$: اقلام تعهدی عادی شرکت i در سال t

در نهایت، اقلام تعهدی غیرعادی به صورت زیر محاسبه می‌گردد:

$$\text{ABACC}_{i,t} = \frac{\text{TACC}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}} - \frac{\widehat{\text{TACC}}_{i,t}}{\text{Assets}_{i,t-1}}$$

$$\text{Reporting}_2 = \text{Material Weakness} + \text{Auditor Opinion} + \text{Restatement} \quad \text{رابطه (۸)}$$

در رابطه فوق:

الف) ضعف عمده در کنترل داخلی (Material Weakness): اگر حسابرس ضعف عمده‌ای را در کنترل داخلی شرکت در سال T ام گزارش کرده باشد برابر با یک، در غیر این صورت برابر با صفر خواهد بود (میترا، ۲۰۱۷ به نقل از جامعی و همکاران، ۱۳۹۹).

ب) تجدید ارائه صورت‌های مالی (Restatement): در صورتی که شرکت‌ها تجدید ارائه ناشی از اصلاح اشتباه در صورت‌های مالی داشته باشند برابر با عدد یک و در غیر این صورت برابر با عدد صفر می‌باشد.

ج) اظهار نظر حسابرس (Auditor Opinion): در این پژوهش، برای اندازه‌گیری اظهار نظر حسابرس از متغیرهای ترتیبی بر اساس شدت اظهار نظرهای تعدیل یافته حسابرسی، که به وسیله لی و هو (۲۰۰۴) تعریف شده، استفاده گردیده است. شایان ذکر است که محققین دیگری نظیر آقایی و بابایی (۱۳۹۳) نیز در پژوهش خود از همین معیار استفاده نموده‌اند. هر چه مقدار این متغیر بیشتر باشد ماهیت تعدیل اظهار نظر حسابرس از شدت بیشتری برخوردار است (آقایی و بابایی، ۱۳۹۳). انواع اظهار نظر حسابرسی با کدهای زیر تعریف شده است:

عدد ۱ نشان‌دهنده اظهار نظر مقبول؛ - عدد ۲ نشان‌دهنده گزارش مقبول با بند توضیحی

عدد ۳ نشان‌دهنده گزارش مشروط؛ عدد ۴ نشان‌دهنده گزارش مشروط با بند توضیحی

عدد ۵ نشان‌دهنده عدم اظهار نظر

نهایتاً شاخص ترکیبی مدیریت ریسک سازمانی، مجموع امتیازات معیارهای فوق‌الذکر را نشان می‌دهد. رویکرد و معیار توسعه یافته داده شده در فوق توسط گوردون و همکاران (۲۰۰۹)، در قالب یک شاخص ترکیبی، سیستم مدیریت ریسک سازمانی را مبتنی بر توانایی آن در دستیابی به اهداف چهارگانه استراتژی، بهره‌وری، گزارشگری و انطباق اندازه‌گیری می‌نماید.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات، ابتدا آمار توصیفی داده‌های تحت بررسی در بردارنده اصلی ترین شاخص‌های مرکزی و پراکنندگی، برای ۸۳۴ مشاهده محاسبه و در نگاره (۲) ارائه گردید.

نگاره (۲): شاخص‌های آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

مدیریت ریسک سازمانی	شهرت شرکت	شهرت شرکت دوره قبل	ویژگی‌های اعضای کمیته حسابرسی				متغیرهای کنترل			
			استقلال	سطح تحصیلات	تنوع سطح تحصیلات	تعداد جلسات	اندازه شرکت	اهرم مالی	بازده دارایی	عمر شرکت
۳۶۵/۶۳	۰/۱۳	۰/۱۱	۰/۳۳	۰/۳۸	۰/۶۷	۸/۶۸	۱۴/۳۷	۰/۶۱	۰/۲۵	۳۸/۸۹
۳۵۳/۰۴	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۴۰	۰/۵۵	۹/۰۰	۱۴/۱۶	۰/۶۱	۰/۰۹	۴۲/۰۰
۸۵۷/۵۱	۱/۰۰	۱/۰۰	۱/۰۰	۱/۰۰	۲/۲۴	۱۴/۰۰	۱۹/۷۷	۲/۴۹	۶۴/۱۲	۶۸/۰۰
-۲۱۴/۹۳	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱۰/۵۳	۰/۰۰	-۲۰/۰۸	۹/۰۰
۱۸۱/۶۱	۰/۳۴	۰/۳۲	۰/۳۷	۰/۱۶	۰/۳۳	۴/۰۳	۱/۵۴	۰/۲۵	۲/۷۹	۱۴/۷۴
۰/۱۵	۲/۲۱	۲/۴۵	۰/۴۱	-۰/۹۶	-۰/۱۵	-۰/۸۵	۰/۷۶	۲/۱۲	۱۷/۲۸	-۰/۲۴
۳/۲۱	۵/۸۷	۶/۹۹	۱/۵۲	۵/۲۴	۵/۲۹	۳/۰۵	۳/۸۵	۱۴/۹۲	۳۷۵/۱۷	۱/۸۹

همان‌گونه که در نگاره (۲) مشاهده می‌شود میانگین که شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده‌ها می‌باشد، برای متغیر مدیریت ریسک سازمانی برابر ۳۶۵/۶۳ و میانه که نشان می‌دهد نیمی از داده‌ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار هستند، برای متغیر مدیریت ریسک سازمانی برابر ۳۵۳/۰۴ است. میانگین مدیریت ریسک سازمانی در این پژوهش نشان می‌دهد که مدیریت ریسک در سطح شرکت‌های نمونه در سطح متوسطی قرار دارد. یکسان بودن مقدار میانگین و میانه نشان‌دهنده نرمال بودن این متغیر می‌باشد. انحراف معیار که یکی از مهم‌ترین شاخص‌های پراکندگی است، برای متغیر مدیریت ریسک سازمانی برابر ۱۸۱/۶۱ می‌باشد و ضریب چولگی برای متغیر مدیریت ریسک سازمانی مثبت و نزدیک صفر می‌باشد که نشان می‌دهد توزیع نرمال و خیلی کم چوله به راست می‌باشد.

در خصوص متغیر شهرت شرکت هم در سال جاری و هم سال قبل میانگین به ترتیب ۰/۱۳ و ۰/۱۱ بوده است. از آنجا که این متغیر یک متغیر دو وجهی است، عدد میانگین نشان می‌دهد که در نمونه مورد بررسی تعداد شرکت‌هایی که در فهرست IMI100 وجود داشته کمتر از تعداد شرکت‌هایی بوده‌اند که در این فهرست قرار نگرفته‌اند.

در مورد متغیر استقلال میانگین نشان می‌دهد که نسبت اعضای مستقل (غیر موظف) کمیته حسابرسی پایین می‌باشد، بدین معنا که مشارکت و نقش اعضای غیر مستقل در کمیته حسابرسی بیشتر بوده است. میانگین متغیر تعداد جلسات برابر با ۸/۶۸ است که نشان می‌دهد در

سطح شرکت‌های نمونه تعداد دفعات تشکیل جلسات کمیته حسابرسی در طول سال نسبتاً در حد مناسبی بوده است. در خصوص سایر متغیرها، می‌توان بر اساس آماره‌های مختلف وضعیت داده‌ها را تفسیر نمود.

آمار استنباطی

بررسی نرمال بودن متغیر وابسته

در این پژوهش با استفاده از آزمون چارک- برا نرمال بودن متغیر وابسته طبق نگاره (۳) آزمون شده است. از آنجایی که نرمال بودن متغیر وابسته به نرمال بودن باقیمانده‌های الگو می‌انجامد، لازم است قبل از برازش الگو، نرمال بودن آن کنترل شود.

نگاره (۳): نرمال بودن متغیر وابسته

آزمون نرمال بودن متغیر مدیریت ریسک سازمانی	
۴/۷۹۷	آزمون چارک- برا
۰/۰۹۱	سطح معنی‌داری
۸۳۴	مشاهدات

بر اساس مقادیر ارائه شده در نگاره (۳) از آنجا که مقادیر سطح معنی‌داری متغیر مدیریت ریسک سازمانی بیشتر از ۵٪ است، بنابراین، فرض نرمال بودن متغیر تأیید می‌شود. در نتیجه، متغیر مدیریت ریسک سازمانی از توزیع نرمال برخوردار می‌باشد.

بررسی پایایی متغیرها

به‌طور کلی اگر مبدأ زمانی یک متغیر، تغییر کند و میانگین و واریانس و کوواریانس آن تغییری نکند، در نتیجه، استفاده از این متغیرها در مدل، باعث به وجود آمدن رگرسیون کاذب نمی‌شود. در این پژوهش از آزمون لوین و لین در نگاره (۴) استفاده شده است.

همان‌طور که در نگاره (۴) ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری آزمون ریشه واحد در همه متغیرها کمتر از ۰/۰۵ و نشان می‌دهد که از مرتبه صفر (0) I و در سطح مانا هستند. این بدان معنی است که میانگین و واریانس متغیرها در طول زمان و کوواریانس متغیرها بین سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ ثابت بوده است.

تکانه (۴): نتایج آزمون لوین و لین

نتیجه	سطح معنی داری	آماره آزمون لوین و لین	متغیرها
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۳۴/۱۹۹۵	مدیریت ریسک سازمانی
I (0)	۰/۰۰۰۳	-۳/۴۰۰۶۵	شهرت شرکت
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۵/۴۰۱۶	شهرت شرکت (سال قبل)
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۶/۶۶۵۸۶	استقلال اعضای کمیته حسابرسی
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۱۴/۷۰۰۹	سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۱۰/۶۴۸۲	تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی
I (0)	۰/۰۰۴۹	-۲/۵۸۳۷	تعداد جلسات کمیته حسابرسی
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۳۷/۵۶۵۲	اندازه شرکت
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۷۷/۵۰۷۵	اهرم
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۲۲۹/۷۲۸	بازده دارایی
I (0)	۰/۰۰۰۰	-۴۸/۱۵۲۰	عمر شرکت

ثابت بودن واریانس جمله خطا (باقیمانده‌ها)

در این مطالعه فرض ناهمسانی واریانس باقیمانده‌ها از طریق آزمون نسبت درست‌نمایی (LR) مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در نگاره (۵) نشان داده شده است.

تکانه (۵): آزمون نسبت درست‌نمایی

احتمال	مقدار آماره	نوع آماره	مدل
۰/۰۰۰۰	۱۸۱/۶۵۱	آماره F	ویژگی‌های کمیته حسابرسی

در این آزمون فرض بر ناهمسانی واریانس باقیمانده‌ها است که با توجه به نگاره (۵) و معنی دار بودن مدل فرضیه‌های فرعی ۱-۲ تا ۴-۲ مبنی بر وجود ناهمسانی واریانس پذیرفته می‌شود. در حالت ناهمسانی واریانس از روش حداقل مربعات معمولی (OLS) نمی‌توان برای تخمین استفاده کرد. بنابراین، برای رفع مشکل ناهمسانی از روش حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS) برای برآورد مدل فرضیه‌های فرعی ۱-۲ تا ۴-۲ استفاده می‌شود.

آزمون‌های تشخیصی در داده‌های ترکیبی

به منظور برازش مناسب مدل و تعیین الگوی داده‌های این تحقیق (تلفیقی یا تابلویی) از نتایج آزمون‌های چاو (F لیمر) و هاسمن استفاده می‌شود. با توجه به اینکه در پژوهش حاضر برای آزمون فرضیه‌های فرعی ۱-۲ تا ۴-۲ از رگرسیون خطی با داده‌های ترکیبی استفاده شده است؛ لذا آزمون F لیمر و هاسمن انجام شده است. نتایج آزمون به شرح نگاره (۶) می‌باشد:

نگاره (۶): نتایج آزمون F لیمر و هاسمن

مدل	آزمون F لیمر	سطح معنی‌داری	نتیجه	آزمون هاسمن	سطح معنی‌داری	نتیجه
ویژگی‌های کمیته	۷/۱۱۸	۰/۰۰۰۰	تابلویی	۱۷/۰۳۷	۰/۰۲۹	اثرات ثابت

همان‌طور که در نگاره (۶) ملاحظه می‌شود آزمون F لیمر نشان می‌دهد مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها بیشتر از ۵٪ باشد یا به عبارت دیگر آماره آزمون آن‌ها کمتر از آماره نگاره باشد، از روش تلفیقی استفاده می‌شود و برای مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها کمتر از ۵٪ است، برای برآورد مدل از روش داده‌های تابلویی استفاده خواهد شد. با توجه به نتایج به‌دست آمده، روش داده‌های تابلویی برای مدل فرضیه‌های فرعی ۱-۲ تا ۴-۲ پذیرفته شده است.

روش داده‌های تابلویی خود با استفاده از دو الگوی اثرات تصادفی و اثرات ثابت می‌تواند انجام گیرد که برای انتخاب آن‌ها، از آزمون هاسمن استفاده می‌شود. برای مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها کمتر از ۵٪ است از الگوی اثرات ثابت و برای مشاهداتی که احتمال آزمون آن‌ها بیشتر از ۵٪ است از الگوی اثرات تصادفی برای تخمین استفاده می‌شود. با توجه به مدل فرضیه‌های ۱-۲ تا ۴-۲ احتمال آزمون کای دو کمتر از ۵٪ شده است. بنابراین، از اثرات ثابت جهت برآورد و تجزیه و تحلیل مدل فرضیه‌های ۱-۲ تا ۴-۲ استفاده شده است.

آزمون هم‌خطی متغیرهای پژوهش

یکی از مفروضات رگرسیون چند گانه آن است که بین متغیرهای مستقل نباید ارتباط خطی کامل وجود داشته باشد. باید دقت داشت که اگر این فرض اجازه ندهد هیچ‌گونه ارتباطی بین متغیرهای مستقل وجود داشته باشد، استفاده از رگرسیون چند متغیره کاملاً بی‌معنا می‌شود.

بنابراین، به دلیل اینکه در اکثر مواقع متغیرهای مستقل به صورت ناقص با هم رابطه دارند، نبود ارتباط کامل منجر به نقض این فرض نمی‌شود (وولدریچ، ۲۰۱۸).

در این پژوهش از معیار ضریب همبستگی خطی پیرسون به منظور سنجش استقلال خطی متغیرهای مستقل مدل استفاده شده است. نگاره (۷) خلاصه نتایج این ارزیابی را نشان می‌دهد. اعداد موجود در هر خانه از نگاره، تنها مشتمل بر ضریب همبستگی پیرسون می‌باشد. عناصر قطر اصلی در ماتریس همبستگی یادشده معادل ۱ و این ماتریس نسبت به قطر اصلی متقارن است. به جهت این تقارن، عناصر بالای قطر اصلی عیناً با عناصر پایین قطر اصلی، یکسان بوده و در نگاره آورده نشده‌اند. عدد اول در خانه‌های ماتریس یا ضرایب همبستگی محاسبه شده، تأثیرات خطی متقابل متغیرهای مستقل بر یکدیگر را بر مبنای مقایسه دودویی آن‌ها اندازه‌گیری نموده است. نتایج نشان می‌دهد که بین متغیرهای مستقل ارتباط خطی کامل وجود ندارد و در نتیجه فرض عدم همخطی کامل نقض نمی‌گردد.

نگاره (۷): نتایج همبستگی متغیرهای مستقل

شهرت شرکت	شهرت شرکت	مدیریت ریسک سازمانی	اندازه شرکت	اهرم مالی	بازده دارایی شرکت	عمر شرکت
شهرت شرکت	۱					
شهرت شرکت دوره قبل	۰/۷۶۶	۱				
مقدار احتمال	۰/۰۰۰	-----				
مدیریت ریسک سازمانی	۰/۳۵۸	۰/۳۰۷	۱			
مقدار احتمال	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	-----			
اندازه شرکت	۰/۶۰۳	۰/۵۸۳	۰/۴۴۳	۱		
مقدار احتمال	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	-----		
اهرم مالی	۰/۰۱۶	-۰/۰۴۰	-۰/۲۴۹	۰/۰۶۳	۱	
مقدار احتمال	۰/۶۳۷	۰/۲۴۴	۰/۰۰۰	۰/۰۶۷	-----	
بازده دارایی	-۰/۰۱۴	-۰/۰۱۳	۰/۰۳۴	-۰/۰۱۶	۰/۰۴۹	۱
مقدار احتمال	۰/۶۷۷	۰/۷۰۰	۰/۳۲۹	۰/۶۳۷	۰/۱۵۵	-----
عمر شرکت	-۰/۱۶۹	-۰/۰۱۶	۰/۱۶۲	۰/۱۰۲	-۰/۰۳۹	-۰/۰۳۷
مقدار احتمال	۰/۰۰۰	۰/۶۳۸	۰/۰۰۰	۰/۰۰۳	۰/۲۵۴	۰/۲۷۶

آزمون فرضیه‌های پژوهش

به منظور آزمون فرضیه اول پژوهش (تأثیر مدیریت ریسک سازمانی بر شهرت شرکت) با توجه به اینکه متغیر وابسته مدل دو وجهی می‌باشد از روش لاجیت استفاده شده است. نتایج برازش مدل در نگاره (۸) ارائه گردیده است.

همان‌طور که در نگاره (۸) ملاحظه می‌شود نتایج حاصل از برآورد مدل نشان می‌دهد که احتمال آماره Z برای متغیرهای، شهرت شرکت در یک دوره قبل، مدیریت ریسک سازمانی، اندازه شرکت و سن شرکت، کمتر از ۵٪ است و ارتباط فوق‌الذحواً آماره معنی‌دار بوده و ضریب برآورد شده برای متغیر مدیریت ریسک سازمانی، بر شهرت شرکت‌ها اثر مثبت و معنی‌دار دارد. همچنین احتمال آماره Z برای متغیرهای اهرم مالی و بازده دارایی بیشتر از ۵٪ است و از لحاظ آماره معنی‌دار نیست.

نگاره (۸): خلاصه نتایج برآورد مدل فرضیه اول

متغیرها	ضرایب	خطای استاندارد	آماره-Z	سطح معنی‌داری
α_0	-۱۶/۸۳۵	۲/۹۲۰	-۵/۷۶۵	۰/۰۰۰
شهرت شرکت	۴/۹۴۶	۰/۶۹۵	۷/۱۱۵	۰/۰۰۰
مدیریت ریسک سازمانی	۰/۰۰۵	۰/۰۰۲	۲/۶۵۵	۰/۰۰۸
اندازه شرکت	۱/۰۰۷	۰/۲۲۳	۴/۵۰۵	۰/۰۰۰
اهرم	۰/۹۵۶	۰/۸۳۰	۱/۱۵۱	0/249
بازده دارایی	-۰/۰۵۶۷	۰/۳۲۲	-۰/۱۷۶	۰/۸۶۰
عمر شرکت	-۰/۱۲۸	۰/۰۲۰	-۶/۳۱۳	۰/۰۰۰
ضریب تعیین مک فادن	۰/۷۲۰			
احتمال هاسمر-لمشو	۰/۱۰۷			
آماره LR	۴۶۳/۲۰۸			
سطح معنی‌داری LR	۰/۰۰۰			
آزمون والد	۳۳/۲۳۹			
سطح معنی‌داری آزمون والد	۰/۰۰۰			

ضریب تعیین مک فادن، قدرت تبیین متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد که قادر است به میزان ۷۲٪ تغییرات متغیر وابسته را تبیین نماید. یکی از آزمون‌هایی که برای خوبی برازش مدل‌های انتخاب باینری استفاده می‌شود، آزمون هاسمر-لمشو است. در این آزمون، معنی‌داری

کلی ضرایب رگرسیون از طریق مقایسه مقدار پیش‌بینی شده و واقعی متغیر وابسته در گروه‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. در اینجا مقدار احتمال هاسمر-لمشو بیشتر از ۵٪ است؛ مدل انطباق بیشتری با مشاهدات واقعی دارد.

احتمال آماره (LR) بیانگر این است که کل الگو از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد و بیانگر این مطلب است که رابطه‌ای قوی میان متغیرها در این الگو وجود دارد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود سطح احتمال آماره آزمون محدودیت (والد) کمتر از ۵ درصد است و بنابراین، فرض صفر (مبنی بر صفر بودن ضرایب) رد می‌شود و ضرایب صفر نیستند. با توجه به مدل بنابراین، می‌توان گفت مدیریت ریسک سازمانی بر شهرت شرکت‌ها تأثیر مثبت دارد.

آزمون فرضیه‌های ویژگی‌های کمیته حسابرسی

جهت آزمون فرضیه‌های دسته دوم پژوهش (تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر مدیریت ریسک سازمانی) با توجه به اینکه متغیر وابسته مدل کمی می‌باشد؛ از روش رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است. نتایج برازش مدل در نگاره (۹) ارائه گردیده است.

نتایج حاصل از برآورد فرضیه‌های ۱-۲ تا ۴-۲ در نگاره (۹) نشان می‌دهد که احتمال آماره t برای ضریب ثابت و ضرایب متغیرهای استقلال اعضای کمیته حسابرسی، سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی، تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی، تعداد جلسات کمیته حسابرسی، اندازه شرکت، اهرم مالی، بازده دارایی و عمر شرکت بر سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی کمتر از ۵٪ است. لذا، روابط فوق از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد. با توجه به نتایج می‌توان گفت که استقلال اعضای کمیته حسابرسی، سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی، تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی و تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی بر سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد.

ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که مدل قادر است ۸۶٪ تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. احتمال آماره F بیانگر این است که کل مدل از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد.

نگاره (۹): خلاصه نتایج برآورد مدل فرضیه‌های ۱-۲ تا ۴-۲

متغیرها	ضرایب	خطای استاندارد	آماره-T	سطح معنی داری
α_0	-۱۳۴۵/۵۸۸	۱۴/۳۲۶	-۹۳/۹۲۵	۰/۰۰۰
استقلال اعضای کمیته حسابرسی	۹۰/۷۷۵	۱/۵۵۶	۵۸/۳۳۴	۰/۰۰۰
سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی	۱۹۹/۵۵۱	۲/۲۰۴	۳۲/۱۶۳	۰/۰۰۰
تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی	۱۰/۶۷۴	۳/۴۹۵	۳/۰۵۴	۰/۰۰۲
تعداد جلسات کمیته حسابرسی	۲/۸۴۱	۰/۲۱۷	۱۳/۰۹۹	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	۱۳۱/۶۱۶	۱/۰۷۶	۱۲۲/۲۶۷	۰/۰۰۰
اهرم	-۲۳۴/۲۷۰	۲/۵۱۳	-۹۳/۲۱۸	۰/۰۰۰
بازده دارایی	۶/۴۴۷	۰/۶۱۴	۱۰/۴۹۶	۰/۰۰۰
عمر شرکت	-۰/۶۲۷	۰/۰۶۲۷	-۱۰/۰۰۵	۰/۰۰۰
ضریب تعیین	۰/۸۶۵	-آماره		۱۸۸۵/۶۴۳
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۸۳۶	سطح معنی داری		۰/۰۰۰
دوربین- واتسون	۱/۸۹۶			

برای بررسی استقلال پسماندهای مدل‌های برازش شده از آماره آزمون دوربین- واتسون استفاده گردیده است. اگر مقدار این آماره در محدود ۱/۵ تا ۲/۵ باشد استقلال پسماندهای مدل مورد تأیید قرار می‌گیرد و در غیراین صورت شواهد حاکی از فقدان استقلال یا وجود همبستگی سریالی پسماندهای مدل خواهد بود که در اینجا مقدار آماره دوربین- واتسون ۱/۸۹ است و استقلال پسماندهای مدل مورد تأیید قرار می‌گیرد.

آزمون فرضیه‌های متغیر مدیریت ریسک سازمانی

جهت آزمون فرضیه‌های دسته سوم پژوهش (تأثیر مدیریت ریسک سازمانی بر رابطه بین ویژگی‌های کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها) با توجه به اینکه متغیر وابسته مدل دو وجهی می‌باشد از روش لاجیت استفاده شده است. نتایج برازش مدل در نگاره (۱۰) ارائه گردیده است.

همان‌طور که در نگاره (۱۰) ملاحظه می‌شود نتایج حاصل از تخمین مدل نشان می‌دهد که سطح معنی‌داری آماره Z برای تمامی متغیرهای توضیحی کمتر از ۵٪ است؛ لذا ارتباط فوق از لحاظ آماری معنی‌دار می‌باشد.

نگاره (۱۰): خلاصه نتایج برآورد مدل فرضیه‌های ۱-۳ تا ۴-۳

متغیرها	ضرایب	خطای استاندارد	آماره-Z	سطح معنی‌داری
α_0	-۲۵/۱۰۴	۴/۱۹۳	-۵/۹۸۶	۰/۰۰۰
شهرت شرکت (سال قبل)	۶/۰۸۰	۰/۸۹۹	۶/۷۶۳	۰/۰۰۰
مدیریت ریسک سازمانی	۰/۰۱۴	۰/۰۰۶	۲/۲۹۴	۰/۰۲۲
استقلال اعضای کمیته حسابرسی	۰/۰۲۴	۰/۰۱۰	۲/۲۷۷	۰/۰۲۵
مدیریت ریسک سازمانی * استقلال کمیته حسابرسی	۰/۰۰۳	۰/۰۰۲	۲/۳۶۳	۰/۰۱۸
سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی	۳/۳۴۱	۰/۹۷۷	۳/۴۱۹	۰/۰۰۱
مدیریت ریسک سازمان * سطح تحصیلات کمیته حسابرسی	۰/۰۰۸	۰/۰۰۴	۲/۱۰۲	۰/۰۳۱
تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی	۲/۹۷۴	۱/۴۴۹	۲/۰۵۱	۰/۰۳۹
مدیریت ریسک سازمان * تنوع سطح تحصیلات کمیته حسابرسی	۰/۰۰۴	۰/۰۰۲	۲/۰۳۹	۰/۰۴۱
تعداد جلسات کمیته حسابرسی	۰/۶۳۷	۰/۳۰۰	۲/۱۲۱	۰/۰۳۴
مدیریت ریسک سازمان * تعداد جلسات کمیته حسابرسی	۰/۰۰۲	۰/۰۰۱	۳/۰۵۱	۰/۰۰۲
اندازه شرکت	۱/۱۴۶	۰/۲۶۵	۴/۳۲۴	۰/۰۰۰
اهرم	-۰/۷۱۱	۰/۹۵۵	-۰/۷۴۴	۰/۴۵۷
بازده دارایی	-۰/۱۸۳	۰/۴۳۳	-۰/۴۲۳	-۰/۶۷۲
عمر شرکت	-۰/۱۴۱	۰/۰۲۳	-۶/۰۶۶	۰/۰۰۰
ضریب تعیین مک فادن			۰/۷۸۶	
احتمال هاسمر-لمشو			۰/۰۶۴	
LR آماره			۵۰۵/۲۷۳	
سطح معنی‌داری LR			۰/۰۰۰	
آزمون والد			۳۵/۸۳۳	
سطح معنی‌داری آزمون والد			۰/۰۰۰	

این نتایج نشان می‌دهد که مدیریت ریسک سازمانی بر روابط بین استقلال اعضای کمیته حسابرسی، سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی، تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی و تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی و شهرت شرکت‌ها نقش واسطه‌ای دارد. بدین ترتیب، فرضیه‌های متغیر ریسک سازمانی (فرضیه‌های ۳-۱ تا ۴-۳) بر استقلال اعضای کمیته حسابرسی با سطح معنی داری ۰/۰۱۸، سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی با سطح معنی داری ۰/۰۳۱، تنوع سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی با سطح معنی داری ۰/۰۴۱ و تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی با سطح معنی داری ۰/۰۰۲ از نظر آماری معنی دار بوده و تأیید می‌گردد. علاوه بر این، سطح معنی داری آماره Z برای متغیرهای کنترلی، اهم مالی و بازده دارایی‌ها بیشتر از ۵٪ است و از این رو ضریب برآوردی این متغیرهای کنترلی از لحاظ آماری معنی دار نمی‌باشد.

همچنین ضریب تعیین مک فادن، که قدرت تبیین کنندگی متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد ۷۹٪ تغییرات متغیر وابسته را تبیین نماید. در اینجا مقدار احتمال هاسمر-لمشو برای خوبی برازش مدل بیشتر از ۵٪ است و نشان می‌دهد مدل انطباق بیشتری با مشاهدات واقعی دارد. همان‌گونه که ملاحظه می‌شود سطح احتمال آماره والد کمتر از ۵ درصد است و بنابراین فرض صفر مبنی بر صفر بودن ضرایب رد می‌شود و به عبارت دیگر این ضرایب صفر نیستند. احتمال آماره LR بیانگر این است که کل الگو از لحاظ آماری معنی دار می‌باشد و بیانگر این مطلب است که رابطه‌ای قوی میان متغیرها در این الگو وجود دارد.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که رابطه مثبتی بین سیستم مدیریت ریسک سازمانی و شهرت شرکت وجود دارد. این شواهد از ارزشمند بودن سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی برای مدیریت شهرت شرکت پشتیبانی می‌کند. شرکت‌های دارای سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی با کیفیت بالا می‌توانند منافع و انتظارات ذینفعان خود را برآورده کنند و از این رو شهرت شرکت را تقویت می‌نمایند، زیرا سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌ها را مجبور می‌کند، همان‌گونه که ذینفعان انتظار دارند رفتار نمایند.

علاوه بر این، پژوهش حاضر تأثیر کمیته‌های حسابرسی بر سیستم مدیریت ریسک سازمانی و به نوبه خود، اعتبار شرکت را نشان داد. نخست، یافته‌های پژوهش این مفهوم را پشتیبانی می‌کند که استقلال کمیته حسابرسی سیستم مدیریت ریسک سازمانی را بهبود می‌بخشد. این یافته در ارتباط با پژوهش‌های قبلی است که نشان می‌دهند استقلال برای اثربخشی کمیته حسابرسی مهم است (ابوت و همکاران، ۲۰۰۴؛ زمان و همکاران، ۲۰۱۱). دوم، این یافته با پژوهش بیسلی و همکاران (۲۰۰۵) مبنی بر اینکه که استقلال هیئت مدیره بر میزان اجرای مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت می‌گذارد، مطابقت دارد. سوم، یافته‌ها این ایده را تأیید می‌کند که استقلال کمیته حسابرسی همچنین از طریق سیستم مدیریت ریسک سازمانی بر اعتبار شرکت تأثیر می‌گذارد (یک اثر واسطه‌ای)، بدین معنی که استقلال کمیته حسابرسی بالاتر، مدیریت ریسک شرکت‌ها را به نفع تحکیم اعتبار شرکت بهبود می‌بخشد. نتایج نشان می‌دهد که استقلال کمیته حسابرسی سیگنالی است که انتظارات ذینفعان را از ظرفیت شرکت برای ارائه ارزش افزایش می‌دهد (فومبرن و شانلی، ۱۹۹۰؛ اسپنس، ۱۹۷۴). این نتیجه با نتایج پژوهش‌های تجربی قبلی سازگار می‌باشد (جانسون و گرینگ، ۱۹۹۹؛ زهرا، ۱۹۸۹). علاوه بر این، یافته‌ها نشان می‌دهد که میانگین سطح تحصیلات بالاتر در بین مدیران کمیته حسابرسی مستقل سیستم مدیریت ریسک سازمانی را بهبود می‌بخشد. این یافته با تحقیقات قبلی در مورد تیم‌های مدیریت عالی سازگاری دارد (جانسون و دیگران، ۱۹۹۳؛ شرودر و همکاران، ۱۹۶۷). یافته‌ها نشان داد که تنوع بیشتر در سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی بر سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی تأثیر معنی داری دارد و وجود رابطه‌ی مستقیم بین تنوع بیشتر در سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی با سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌ها استنتاج می‌شود. دانش و مهارت، اعضای کمیته حسابرسی را قادر به مدیریت موقعیت‌های پیچیده‌تر می‌نماید. علاوه بر این، سطح تحصیلات عالی و تنوع بیشتر در سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی با قابلیت پردازش اطلاعات بالا و امکان تمایز بین محرک‌ها همراه است. بنابراین، کمیته‌ای با مدیران مستقل که تنوع بالایی در سطح تحصیلات عالی دارند، بهتر از کمیته‌ای با سطح تنوع کلی آموزشی پایین‌تر، برای مواجهه با مشکلات آماده هستند. لذا، تنوع بیشتر در سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی اثربخشی سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی را افزایش می‌دهد. همچنین، با توجه به یافته‌های پژوهش وجود رابطه‌ی مستقیم بین تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی با سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌ها

استنتاج می‌شود. کوشش یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در اثربخشی کمیته حسابرسی است و به تمایل اعضا برای همکاری در کنار هم برای تسهیل عملکرد صحیح سازمان اشاره دارد. در واقع، برای دستیابی به کیفیت بالای سیستم مدیریت ریسک سازمانی، کمیته حسابرسی باید زمان و توجه کافی را برای نظارت داشته باشد. آیین‌نامه‌های حاکمیت شرکتی نیز بر اهمیت تعداد جلسات کمیته تأکید نموده‌اند.

با توجه به نتایج پژوهش، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود:

(۱) بر اساس نتایج پژوهش حاضر حساسیت شهرت شرکت به ریسک می‌تواند به قانون‌گذاران و تدوین‌کنندگان استانداردهای مالی در جهت اینکه مدیریت ریسک به‌عنوان عامل مهمی که بر ارزش و اعتبار شرکت تأثیرگذار است مورد توجه قرار گیرد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند به افزایش شهرت شرکت‌ها یاری رساند چراکه نتایج پژوهش حاضر نشان داد که مدیریت ریسک، می‌تواند در ارزیابی شهرت شرکت مؤثر باشد.

(۲) با توجه به نتایج حاصل از این پژوهش، استقلال اعضای کمیته حسابرسی بر سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی تأثیر مثبت دارد. لذا، به مؤسسات آموزشی و دانشجویان پیشنهاد می‌شود که از نتایج این تحقیق در مطالعات تطبیقی و دیگر تحقیقات مالی استفاده کنند و سرمایه‌گذاران، مدیران سرمایه‌گذاری و تأمین‌کنندگان مالی با استفاده از نتایج این تحقیق جهت بررسی کارایی سیستم‌های مدیریت ریسک سازمانی شرکت‌های مورد نظر خود استفاده نمایند.

(۳) به‌طور کلی، نتایج این پژوهش، به سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهند، مکانیسم‌های نظارتی، مانند سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی شرکت را به‌عنوان سازوکارهای نظارتی مهم برای حفاظت از منافع سهامداران در نظر بگیرند. نتایج این پژوهش یک راهبرد کلیدی برای سرمایه‌گذاران، مدیران شرکت‌های سرمایه‌گذاری، تحلیل‌گران بازار سرمایه و... در مورد نقش اطلاعاتی سطح تحصیلات اعضای کمیته حسابرسی شرکت‌ها در ارزیابی شهرت و رتبه شرکت‌ها فراهم می‌کند.

(۴) با توجه به نتایج پژوهش حاضر، سرمایه‌گذاران می‌توانند استنباط نمایند که شرکت‌های دارای سطح تحصیلات بالای اعضای کمیته حسابرسی در تلاش هستند که از طریق افزایش اثر

بخشی سیستم مدیریت ریسک؛ هزینه‌های نمایندگی خود را کاهش داده و به حداکثر بازدهی دست یابند و لذا سرمایه‌گذاری در این قبیل شرکت‌ها می‌تواند مفید باشد.

(۵) با توجه به نتایج پژوهش، به سرمایه‌گذاران و سهامداران پیشنهاد می‌شود ویژگی‌های کمیته حسابرسی نظیر تعداد جلسات اعضای کمیته حسابرسی را به‌عنوان یک مدل الگو برای ارزیابی مدیریت ریسک سازمانی در شرکت‌های تولیدی استفاده نمایند.

(۶) با توجه به نتایج حاصل از پژوهش، پیشنهاد می‌شود به‌منظور کاهش عدم تقارن اطلاعاتی در شرکت‌ها و در نتیجه حداکثر سازی منافع سهامداران و توجه به منافع ذینفعان از طریق افزایش استقلال اعضای کمیته حسابرسی و به‌کارگیری سیستم مدیریت ریسک در بورس اوراق بهادار تهران زمینه‌های افزایش ارزش و اعتبار شرکت‌ها به‌وسیله نهادهای تصمیم‌گیرنده فراهم شود تا اینکه بتوان بر جریان اطلاعات متوازن عدم اطمینان سهامداران بالقوه کاهش یابد و زمینه برای افزایش شهرت شرکت و به‌تبع آن مشارکت در بورس اوراق بهادار تهران مهیا شود.

(۷) یافته‌های این پژوهش می‌تواند فعالان بازار سرمایه و اعضای کمیته حسابرسی شرکت‌ها را به تقویت و استقرار مؤسسات حسابرسی با کیفیت ترغیب نماید. درنهایت، بر اساس این نتیجه به مدیران و تصمیم‌گیرندگان شرکت برای مدیریت ریسک شرکت به تحلیل‌گران حوزه بازار سرمایه، سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان جهت تحلیل انتخاب و مدیریت صحیح سرمایه‌گذاری‌های آنان به حسابرسی برای نمونه‌گیری‌های حسابرسی و هزینه‌های صحیح حسابرسی و به شرکت‌های بیمه برای تنظیم صحیح نرخ‌های بیمه‌ای توصیه می‌شود که سطح اعتبار و شهرت شرکت را تعیین و میزان و آثار کمیته حسابرسی و اجزای مهم آن، یعنی تعداد جلسات کمیته حسابرسی را مورد توجه خاص خود قرار دهند.

در ارتباط با موضوع پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود که موضوعات زیر توسط سایر پژوهشگران مورد بررسی قرار گیرد: ۱- تأثیر خودکنترلی و تعهدات دینی مدیران مالی و انگیزه‌های مدیریتی بر روابط بین مدیریت ریسک و شهرت شرکت. ۲- بررسی تأثیر سایر ویژگی‌های کمیته حسابرسی مانند جنسیت اعضای کمیته حسابرسی، مدت تصدی سمت اعضای کمیته حسابرسی، اندازه کمیته حسابرسی و... بر اعتبار و شهرت شرکت‌ها. ۳- بررسی

رابطه بین ویژگی‌ها و سبک‌های شخصیتی اعضای کمیته حسابرسی، گزار شگری پایداری و اعتبار و شهرت شرکت‌ها.

منابع

- آقایی، علی؛ بابائی، ساسان. (۱۳۹۳). رابطه بین تعدیل اظهارنظر حسابرس و زمان‌بندی افشای اطلاعات. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱-۲۹، ۱۱ (۴۲).
- پارسا، نرگس؛ ترابی، رضوان. (۱۳۹۷). تحلیل تأثیر کنترل‌های شرکتی بر تخصص حسابرسی و شهرت مدیران در شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران. چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، کارآفرینی و توسعه اقتصادی، تاکستان: موسسه آموزش عالی تاکستان.
- جامعی، رضا، کولی‌وند، زهره، محمدی‌کلاره، نیلوفر. (۱۳۹۹). بررسی رابطه بین ضعف کنترل داخلی و حق‌الزحمه حسابرسی با تأکید بر ارتباطات سیاسی در شرکت‌های پذیرفته‌شده بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۲ (۲)، ۹۹-۱۱۴.
- حضرتی، مهدی؛ رستمی، وهاب؛ قربانی، بهزاد؛ (۱۳۹۷) مسئولیت اجتماعی و شهرت شرکت، مطالعات مدیریت و حسابداری ۴ (۲)، ۲۳۳-۲۲۳.
- رضامند، معصومه؛ جعفری، حمیدرضا. (۱۳۹۸). تعیین تأثیر شهرت شرکت بر ارزش بازار سهام شرکت با استفاده از دو مدل رگرسیونی و شبکه‌های عصبی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. پنجمین کنفرانس بین‌المللی علوم مدیریت و حسابداری، تهران: موسسه آموزشی عالی مهر اروند و مرکز راهکارهای دستیابی به توسعه پایدار.
- صیادی، محمد؛ دستگیر، محسن؛ احمدی، سعید علی. (۱۳۹۸). مطالعه نقش مدیریت ریسک شرکت بر رابطه بین توانایی مدیریت و افزایش کارایی سرمایه‌گذاری. راهبرد مدیریت مالی، ۷ (۲۴)، ۱-۳۹.
- طهماسبی‌خورنه سعید، ایوانی فرزاد، اردشیری محمد جواد. بررسی رابطه متقابل شهرت شرکتی و عملکرد مالی با استفاده از سیستم معادلات همزمان SLS3. پژوهش‌های مدیریت در ایران. ۱۳۹۷؛ ۲۲ (۱): ۱۴۱-۱۱۹
- قادری، صلاح‌الدین؛ لشگری، زهرا؛ تاری وردی، یداله؛ کیتبادی، امیر رضا. (۱۳۹۹). مدل مدیریت ریسک شرکتی و پیامدهای آن بر عملکرد حسابداری و اقتصادی شرکت. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۶ (۶۵)، ۱۷۳-۱۳۹.
- کامیابی، یحیی؛ بوژمهرانی، احسان. (۱۳۹۵). ویژگی‌های کمیته حسابرسی، کیفیت افشا و نسبت غیر موظف اعضای هیات مدیره. پژوهش‌های تجربی حسابداری ۶ (۴)، ۲۱۸-۱۹۱.

- کیان، علیرضا؛ فقیه، محسن. (۱۳۹۷). تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی بر ریسک شرکت. مجله علمی-پژوهشی دانش حسابداری، ۹ (۳)، ۲۰۸-۱۷۷.
- محمدی، عرفان؛ رافیک باغومیان. (۱۳۹۹). اثر تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی بر رابطه میان ریسک‌های محیطی شرکت و حق‌الزحمه حسابرسی. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۱۷ (67)، 57-87 آنلاین از تاریخ ۰۸ مهر ۱۳۹۹.
- مهربان پور، محمد رضا؛ وقفی، سیدحسام؛ آهنگری، مهناز؛ فیاض، علی. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین مدیریت ریسک (عدم اطمینان محیطی) و ارزش شرکت با تأکید بر نقش ویژگی‌های هیئت مدیره و کمیته حسابرسی. اولین همایش ملی حسابرسی و نظارت مالی ایران، مشهد، دانشگاه فردوسی مشهد و پژوهش‌های نوین در حسابداری و حسابرسی، ۱ (۴)، ۱۲۱-۹۹.
- ناصریان، حسن؛ موسوی شیری، سید محمود. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر مدیریت ریسک شرکت و کمیته حسابرسی بر رتبه‌بندی اعتباری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. چشم انداز حسابداری و مدیریت، ۲ (۱۶)، ۳۲-۲۰.
- Abbott, L. J. , Parker, S. , & Peters, G. F. (2004). Audit committee characteristics and restatements. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 23 (1) , 69e87 .
- Aghaei, Ali, Babaei, Sasan. (2013). Relationship between adjusting the auditor's opinion and timing of information disclosure. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 11 (42) , 1-29 , (in Persian) .
- Beasley, M. S. , Clune, R. , & Hermanson, D. R. (2005). Enterprise risk management: An empirical analysis of factors associated with the extent of implementation. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24 (6) , 521-531 .
- Brammer, S. J. , & Pavelin, S. (2006). Corporate reputation and social performance: The importance of fit. *Journal of Management Studies*, 43 (3) , 435-455 .
- Brammer, S. , Millington, A. , & Pavelin, S. (2009). Corporate reputation and women on the board. *British Journal of Management*, 20 (1) , 17e29 .
- Branson, B. C. (2010). Enterprise Risk Management, The role of the board of directors and senior management in enterprise risk management. In *Enterprise risk management*. In book: (pp. 51-67)
- Buallay, A. And Al-Ajmi, J. (2018). The Role Of Audit Committee Attributes In Corporate Sustainability Reporting. Evidence from banks in the Gulf Cooperation Council *Journal Of Applied Accounting Research*.. 21 (2) , 249-264.
- Bundy, J. , Pfarrer, M. D. , Short, C. E. , & Coombs, W. T. (2017). Crises And Crisis Management Integration, Interpretation, And Research Development. *Journal Of Management*, 43 (6) , 1661 -1692 .

- Coombs, W. T. (2007). Protecting organization reputations during a crisis: The development and application of situational crisis communication theory. *Corporate Reputation Review*, 10 (3) , 163e176 .
- Delgado-García, J. B. , de Quevedo-Puente, E. , & Díez-Esteban, J. M. (2013). The impact of corporate reputation on firm risk: A panel data analysis of Spanish quoted firms. *British Journal of Management*, 24 (1) , 1-20. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.2011.00782.x>
- Dowling, G. (2006). Reputation Risk: It Is The Board's Ultimate Responsibility. *Journal Of Business Strategy*, 27 (2) , 59 -68 .
- Dyah Ayu Larasati, Melinda Cahyaning Ratri, Mohammad Nasih & Iman Harymawan | Collins G. Ntim (Reviewing Editor). (2019). Independent Audit Committee, Risk Management Committee, And Audit Fees. *Cogent Business & Management* .
- Eccles, R. G. , Newquist, S. C. , & Schatz, R. (2007). Reputation and its risks. *Harvard Business Review*, 85 (2) , 104e114 .
- Eckles D. , Robert Hoyt, Steve M. (2014). Reprint Of: The Impact Of Enterprise Risk Management On The Marginal Cost Of Reducing Risk: Evidence From The Insurance Industry. *Journal Of Banking & Finance*, 49, 409–423 .
- Fombrun, C. J. , & Shanley, M. (1990). What's in a name? Reputation building and corporate strategy. *Academy of Management Journal*, 33 (2) , 233e258 .
- Fombrun, C. (2002). Corporate reputation: Research and practice. Santa Fe, NM: Paper presented at *Conversazione* .
- g. T. H. , Lee-Lee, C. , Hishamuddin, I. (2012). Is The Risk Management Committee Only A Procedural Compliance? An Insight Into Managing Risk Taking Among Insurance Companies In Malaysia. *The Journal Of Risk Finance*, 14 (1) , 71-86 .
- Gatzert, N. (2015). The Impact Of Corporate Reputation And Reputation Damaging Events On Financial Performance: Empirical Evidence From The Literature. *European Management Journal*, 33 (6) , 485e499 .
- Gatzert, N. , & Schmit, J. (2016). Supporting Strategic Success Through Enterprisewide Reputation Risk Management. *The Journal Of Risk Finance*, 17 (1) , 26-45 .
- Ghaderi Salahuddin, Lashgari Zahra, Tari Verdi Yadaleh and Amir Reza Kiqobadi. (2016). Corporate Risk Management Model and its Implications on the Accounting and Economic Performance of the Experimental. *Financial Accounting Studies* 16 (65) , 139-173. (in Persian) .
- Gordon Lawrence A. Martin P. Loeb A, Chih-Yang Tseng. (2009). Enterprise risk management and firm performance: a contingency perspective. *Account. Public Policy*, 123 -159 .

- Hazrati, Mehdi; Rostami, Wahab; Ghorbani, Behzad; (2018) "Social Responsibility and Company Reputation", *Management and Accounting Studies*, Summer 2018, 4 (2) , 223 - 233. (In Persian)
- Hutton, A. P. , Marcus, A. J. , Tehranian, H. , (2009). Opaque financial reports, R2, and crash risk. *Journal of Financial Economics*, 94, 67-86 .
- Jao, R. , Hamzah, D. , Laba, A. R. , Mediaty (2020). Financial Performance, Reputation, and Firm Value: Empirical Evidence of Non-financial Companies Listed in Indonesia Stock Exchange, *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences* 10 (1 (, 117-124 .
- Jeffrey M. Wooldridge, (2018) , *Introductory Econometrics: A Modern Approach*, Cengage, seventh edition .
- Jensen, M. C. (2001). Value Maximization, Stakeholder Theory, And The Corporate Objective Function. *Business Ethics Quarterly*, 235-256 .
- Johnson, R. A. , & Greening, D. W. (1999). The effects of corporate governance and institutional ownership types on corporate social performance. *Academy of Management Journal*, 42 (5) , 564e576 .
- Kamyabi, Yahya, Bojmehrani, Ehsan. (2016). Characteristics of the audit committee, quality of disclosure and non-mandatory ratio of board. members. *Empirical Accounting Research*, 6 (4) , 191-218. (in Persian) .
- Kashifshad, Muhammad. , Fong-Woon Laia Chuah Laifatt. , Jiří Jaromírklemeš. , Awaisbokhari. (2019). Integrating Sustainability Reporting Into Enterprise Risk Management And Its Relationship With Business Performance: A Conceptual Framework. *Journal Of Cleaner Production*, 208 (20) , 415-425 .
- Kheirolahi Farshid; Salmanvandi, Ramin. (2020). Investigating the Relationship between the Characteristics of Audit Committee Members and Profit Content Information Content in Companies Listed in Tehran Stock Exchange. 3rd International Conference on Modern Management, Accounting, Economics and Banking Tricks with Business Growth Approach, Tehran: Arvin Alborz Conference Company , (in Persian) .
- Kian, Alireza; Faqih, Mohsen. (2018). The effect of audit committee characteristics on firm risk. *Journal of Accounting Knowledge*, 9 (3) , 177-208 , (in Persian) .
- Li, S. , & Wu, X. (2004). The improvement in audit opinion and voluntary auditor switch: Descriptive statistics and implications from 1997-2003. *Auditing Research*,. 5, 13-19 .
- Mehrabanpour, Mohammad Reza; Waqfi, Seyed Hussam; Ahangari, Mahnaz; Fayyaz, Ali. (2017). Investigating the relationship between risk management (environmental uncertainty) and company value with emphasis on the role of the characteristics of the board and the audit committee. The First National Conference on Auditing and Financial Supervision of Iran, Mashhad, Ferdowsi

- University of Mashhad and New Research in Accounting and Auditing, 1 (4) , 99-121 , (in Persian) .
- Mitra, S. , Jaggi, B. , & Al-Hayale, T. (2017). The effect of managerial stock ownership on the relationship between material internal control weaknesses and audit fees. *Review of Accounting and Finance*, 16 (2) , 239-259. 285
- Mohammadi, Erfan and Rafik Baghomian (2016). The effect of financial expertise of the members of the audit committee on the relationship between the company's environmental risks and audit fees *Empirical studies of financial accounting*, 17 (67) , 57-87 accepted online , (in Persian) .
- Nasirian, Hassan; Mousavi Shiri, Seyed Mahmoud. (2019). Investigating the effect of company risk management and the audit committee on the credit rating of companies listed on the Tehran Stock Exchange. *Accounting and Management Perspectives*, 2 (16) , 20-32 , (in Persian) .
- Parsafar, Narges; Torabi, Rezvan. (2018). Analysis of the Impact of Corporate Controls on Auditing Expertise and the Reputation of Managers in Tehran Stock Exchange Companies. 4th International Conference on Management, Entrepreneurship and Economic Development, Takestan: Takestan Institute of Higher Education , (in Persian) .
- Pérez, Clara & Puente, Esther & Delgado-García, Juan. (2019). How To Manage Corporate Reputation?, The Effect Of Enterprise Risk Management Systems And Audit Committees On Corporate Reputation. *European Management Journal*. 37 (4) , 505-515 .
- Pfister Benjamin, Manfred Schwaiger, Tobias Morath, (2019) , Corporate reputation and the future cost of equity, *Business Research* (2020) 13:343–384
- Rao, H. (1994). The social construction of reputation: Certification contest, legitimation, and survival of organizations in the American automobile industry. *Strategic Management Journal*, 15 (2) , 29e44 .
- Sayadi Mohammad, Mohsen Dastgir and Saeed Ali Ahmadi. (2017). Study of the Role of Company Risk Management on the Relationship between Management Ability and Increasing Investment Efficiency. *Financial Management Strategy Spring 2017, Seventh Year, No. 24*, pp. 1-39 , (in Persian) .
- Schultz, M. , Mouritsen, J. , & Gabrielsen, G. (2001). Sticky reputation: Analyzing a ranking system. *Corporate Reputation Review*, 4 (1) , 24e41 . Spence, A. M. (1974). Market signaling: Informational transfer in
- Tahmasebi S, Eivani F, Ardeshiri J M. An investigation of the interaction relationship between Corporate Reputation and Financial Performance by the simultaneous equation method (3SLS). *Management Research in Iran, IQBQ*. 2018; 22 (1) :119-141 URL: <http://mri.modares.ac.ir/article-19-14707-fa.html> (in Persian)

- Tai, Vivian & Lai, Yi-Hsun & Yang, Tung-Hsiao. (2018). The Role Of The Board And The Audit Committee In Corporate Risk Management. *The North American Journal Of Economics And Finance*.
- Turley, S. , & Zaman, M. (2004). The corporate governance effects of audit committees. *Journal of Management & Governance*, 8 (3) , 305e332 .
- Wartick, S. L. (1992). The relationship between intense media exposure and change in corporate reputation. *Business & Society*, 31 (1) , 33- 42 .
- Weizsacker, C. C. V. (1980). *Barriers to entry*. New York, NY: Springer-Verlag .
- Zahra, S. A. (1989). Boards of directors and corporate social responsibility performance. *European Management Journal*, 7 (2) , 240-247 .
- Zaman, M. , Hudaib, M. , & Haniffa, R. (2011). Corporate governance quality, audit fees and non audit services fees. *Journal of Business Finance & Accounting*, 38 (1e2) , 165197.